Juli 2026

Visie op sociaal maatschappelijke ontwikkeling in Stein

Samen sterk in Stein

2026-2040

Zomerevenement ambassadeurs gemeente Stein 2026

Gemeente ***Stein***

I Voorwoord

Een samenleving waarin iedereen mee kan doen, zich gezien voelt en de kans krijgt om zich te ontwikkelen. Dat is waar we in de gemeente Stein iedere dag aan werken. Samen met inwoners, maatschappelijke organisaties, vrijwilligers, ondernemers en vele andere partners bouwen we aan een gemeente waarin we naar elkaar omkijken en waar iedereen, ongeacht leeftijd, achtergrond of situatie, de mogelijkheid heeft om prettig en zelfstandig te leven.

De wereld om ons heen verandert. We worden ouder, maatschappelijke vraagstukken worden complexer en de druk op zorg en ondersteuning neemt toe. Juist daarom is het belangrijk om vooruit te kijken. Met deze sociaal-maatschappelijke visie geven we richting aan de manier waarop we de komende jaren samen willen werken aan een sterke, gezonde en veerkrachtige samenleving.

In deze visie kiezen we voor een aanpak waarin preventie, eigen kracht en samenwerking centraal staan. We investeren niet alleen in het oplossen van problemen, maar vooral ook in het voorkomen ervan. We willen dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen meedoen en weten waar zij terechtkunnen als ondersteuning nodig is. Daarbij realiseren we ons dat niemand dit alleen kan. De kracht van Stein zit in de samenwerking tussen inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties, zorgpartners, ondernemers en de gemeente. Alleen samen kunnen we het verschil maken.

Deze visie is niet het eindpunt, maar juist het begin van een gezamenlijke opgave. De ambities die hierin zijn opgenomen vragen om betrokkenheid, flexibiliteit en de bereidheid om met elkaar te blijven leren en ontwikkelen. Ik heb er alle vertrouwen in dat we die uitdaging samen aangaan.

Ik nodig u uit om deze visie te lezen en vooral ook om samen met ons verder te bouwen aan een sociaal en betrokken Stein. Een gemeente waarin iedereen zich thuis voelt en de ruimte krijgt om mee te doen.

Leon Fredrix
Wethouder Sociaal Domein
Gemeente Stein

Inhoudsopgave

Inleiding 04

1 | Trends en ontwikkelingen 06

Sociale samenhang 07

Gezondheid 08

Bestaanszekerheid 08

Kansengelijkheid 09

Vergrijzing en ontgroening 10

Samenhang en betekenis 10

2 | Toekomstbeeld 12

Ambitie 13

3 | De koers van Stein 14

Pijler 1. Sterke gemeenschappen 15

Pijler 2. Sterke inwoners 16

Pijler 3. Sterke wijken 17

De beweging richting 2040 18

4 | Programma's richting 2040 19

Programma Sociale basis 20

Programma Inwoners 21

Programma Kansengelijkheid 22

Werkwijze: integraal, wijkgericht en toegankelijk 23

5 | Van visie naar uitvoering 24

Werken in de praktijk 25

Samenhang en leren 25

De beweging begint nu 26

6 | Bijlage en bronnenlijst 27

Bijlage 1. Demografisch dashboard Gemeente Stein 2025–2060 28

Bijlage 2. Bronnenlijst 30

| Inleiding

In de gemeente Stein kijken mensen naar elkaar om en vormen sterke verenigingen, betrokken inwoners en hechte kernen de basis voor onze samenleving. Die kracht behouden blijven.

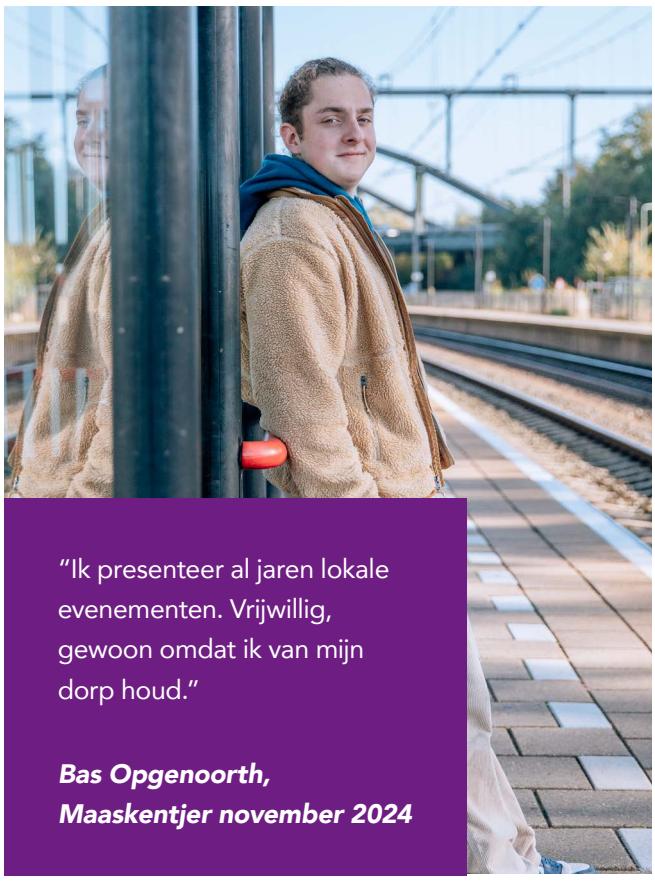
Tegelijkertijd verandert de samenleving ingrijpend. De bevolking vergrijst, de vraag naar zorg en ondersteuning groeit en maatschappelijke vraagstukken worden steeds complexer. Gezondheid, bestaanszekerheid, kansengelijkheid en leefbaarheid hangen steeds sterker met elkaar samen. Als daar niks in veranderd neemt de druk op onder andere inwoners, maatschappelijke organisaties en gemeente verder toe.

De grootste uitdaging voor de gemeente Stein is daarbij niet de afname van het aantal inwoners, maar de veranderende verhouding tussen inwoners die ondersteuning nodig hebben en inwoners die ondersteuning kunnen bieden. Door vergrijzing en ontgroening neemt het aantal ouderen de komende decennia sterk toe, terwijl de beroepsbevolking, het aantal vrijwilligers en het aantal potentiële mantelzorgers afneemt. Tegelijk groeit de groep inwoners die een beroep doet op zorg, ondersteuning en passende voorzieningen. Hierdoor komt de draagkracht van onze samenleving onder druk te staan. Voor een nadere onderbouwing van deze ontwikkeling verwijzen wij naar **Bijlage 1: Demografisch dashboard Stein 2025–2060.**

Deze ontwikkeling is niet alleen maatschappelijk zichtbaar, maar ook financieel. Het sociaal domein raakt direct het dagelijks leven van inwoners en vormt tegelijkertijd één van de grootste onderdelen van de gemeentelijke begroting. In 2025 wordt ongeveer €33 miljoen besteed aan het sociaal domein. Wanneer ook aanverwante beleidsterreinen, zoals gezondheid, sport, onderwijs, participatie, cultuur en leefbaarheid worden meegenomen, heeft deze visie betrekking op ongeveer €58 miljoen. Dat is ruim 60% van de totale gemeentelijke begroting. Daarmee zijn de keuzes die de gemeente Stein maakt binnen het sociaal-maatschappelijk domein bepalend voor de toekomst van Stein. Tegelijkertijd bestaat een groot deel van deze uitgaven uit wettelijke taken.

De ruimte om te kiezen zit daarom niet zozeer in óf er ondersteuning wordt geboden, maar op de manier waarop dat wordt gedaan, hoe middelen ingezet worden en welke maatschappelijke effecten bereikt willen worden. De vraag naar ondersteuning groeit sneller dan de beschikbare financiële middelen, de arbeidsmarkt wordt krapper en het aantal vrijwilligers en mantelzorgers staat onder druk. Zonder een andere koers neemt de druk op voorzieningen verder toe en komt de toegankelijkheid van ondersteuning in het gedrang.

"Ik presenteer al jaren lokale evenementen. Vrijwillig, gewoon omdat ik van mijn dorp houd."

Bas Opgenoorth, Maaskentjer november 2024

Daarom kiest de gemeente Stein voor een andere benadering. Niet het oplossen van problemen staat centraal, maar het voorkomen ervan. We investeren in sterke gemeenschappen, sterke inwoners en sterke wijken. Belangrijk hierbij is dat de gemeente Stein deze opgaven niet alleen kan oplossen.

Het toekomstbestendig houden van de gemeente Stein vraagt om een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, verenigingen, ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, zorgpartners en overheid. Iedere partij heeft daarin een eigen rol en verantwoordelijkheid.

Daarom wordt er gekozen voor een koers waarin preventie, eigen regie, samenredzaamheid en een sterke sociale basis centraal staan. Door eerder te handelen, integraal samen te werken en aan te sluiten bij wat inwoners en gemeenschappen zelf kunnen en organiseren, wordt er voorkomen dat problemen groter worden en wordt er gezorgd dat ondersteuning beschikbaar blijft voor inwoners die deze het hardst nodig hebben.

Deze visie beschrijft de keuzes die nodig zijn om de gemeente Stein ook op de lange termijn sociaal, financieel en maatschappelijk toekomstbestendig te houden. De visie geeft richting aan de inzet van de gemeente en haar maatschappelijke partners tot 2040 en vormt het kader voor toekomstige beleids-, investerings- en uitvoeringskeuzes. Daarbij staat één vraag centraal:

Hoe zorgen we ervoor dat ook toekomstige generaties in Stein gezond, veerkrachtig, verbonden en kansrijk kunnen leven, in een samenleving waarin de vraag naar ondersteuning sneller groeit dan de beschikbare draagkracht?

De Sociaal-maatschappelijke visie maakt onderdeel uit van een bredere samenhang van gemeentelijk beleid. De Strategische Toekomstvisie 2040 vormt het hoogste strategische kader van de gemeente Stein en beschrijft de langetermijnkoers richting 2040. De Sociaal-maatschappelijke visie geeft invulling aan het toekomstdoel: ‘Een sociale en veerkrachtige gemeente met vitale wijken en kernen’. De Omgevingsvisie doet hetzelfde voor de fysieke leefomgeving. Vanuit deze visies worden programma’s en uitvoeringsplannen opgesteld waarin doelen, activiteiten en investeringen verder worden uitgewerkt. Het coalitieakkoord geeft per bestuursperiode invulling aan de politieke ambities en prioriteiten die bijdragen aan het realiseren van deze langetermijndoelen. Op deze manier ontstaat een samenhangende lijn van strategische koers naar concrete uitvoering. Onderwerpen die reeds zijn uitgewerkt binnen andere beleidskaders, zoals de Omgevingsvisie of de Woonzorgvisie, worden in deze visie daarom uitsluitend op hoofdlijnen benoemd.

Ambassadeur Jos Drubers en Herbert Teesselink

1. Trends en ontwikkelingen

Ambassadeur Han Frenken

Vooruitkijkend naar 2040 zijn er een aantal ontwikkelingen die van grote invloed zijn op het sociaal domein in Stein. Deze ontwikkelingen staan niet los van elkaar. Juist de samenhang tussen demografische, sociale en economische ontwikkelingen bepaalt de opgaven waar wij de komende jaren voor staan.

In de gemeente Stein krijgen we te maken met een structurele combinatie van vergrijzing, ontgroening en een afnemende beroepsbevolking. Het aantal ouderen neemt toe, terwijl het aantal inwoners in de werkzame leeftijd afneemt. Ook het aantal potentiële mantelzorgers, vrijwilligers en professionals neemt naar verwachting verder af. Daarmee verandert de verhouding tussen inwoners die ondersteuning nodig hebben en inwoners die ondersteuning kunnen bieden. Voor een nadere onderbouwing van deze ontwikkeling wordt verwezen naar **Bijlage 1: Demografisch dashboard Stein 2025-2060.**

Deze ontwikkeling raakt niet alleen de zorg, maar heeft ook gevolgen voor leefbaarheid, participatie, gezondheid, bestaanszekerheid, de arbeidsmarkt en het voorzieningenniveau binnen de gemeente. Tegelijkertijd raken maatschappelijke vraagstukken steeds meer met elkaar verweven. Problemen op één leefgebied werken steeds vaker door op andere leefgebieden.

De onderstaande ontwikkelingen vormen samen de belangrijkste maatschappelijke opgaven voor Stein richting 2040.

| Sociale samenhang

De sociale samenhang in de gemeente Stein staat onder druk. Sociale samenhang verwijst naar de verbinding tussen inwoners en de mate waarin zij deelnemen aan het maatschappelijke leven, elkaar ondersteunen en zich verantwoordelijk voelen voor hun leefomgeving. Uit inwonerpeilingen blijkt dat de sociale samenhang de afgelopen jaren is afgenomen. De score daalde van 40,5 in 2020 naar 34,8 in 2024 (Monitor Brede Welvaart 2024, schaal 0-100, waarbij een hogere score staat voor meer sociale samenhang). Deze ontwikkeling wijst erop dat inwoners zich minder verbonden voelen met hun omgeving en met elkaar.

Dit kan gevolgen hebben voor de leefbaarheid in wijken, de onderlinge betrokkenheid tussen inwoners en de bereidheid om elkaar te ondersteunen.

Deze ontwikkeling is ook al zichtbaar in het dagelijks leven. Meer inwoners ervaren eenzaamheid, terwijl het aandeel inwoners met voldoende sociale contacten afneemt. Uit de Gezondheidsmonitor 2024 blijkt bovendien dat een aanzienlijk deel van de inwoners beperkte sociale steun ervaart. Het aandeel inwoners dat actief is als vrijwilliger staat onder druk. Dit heeft effecten op het verenigingsleven maar ook op het in stand houden van sociale netwerken en voorzieningen. Dit wordt steeds vaker gedragen door een kleinere groep betrokken inwoners terwijl dit juist op meerdere vlakken een positief effect kan hebben op inwoners, denk aan bijvoorbeeld aan zingeving, eenzaamheid, netwerkversterking etc.

"Vroeger kende ik iedereen in mijn wijk, dat is nu niet meer zo. Maar door zelf dingen te ondernemen leer ik nog steeds veel inwoners kennen."

Arnold Schepers, Maaskentjer februari 2025

Daarnaast nemen de verschillen tussen wijken en kernen toe. De samenstelling van de bevolking, de draagkracht van inwoners en het voorzieningenniveau lopen uiteen. In sommige wijken is sprake van sterke netwerken en verbondenheid, terwijl andere gebieden juist te maken hebben met een stapeling van sociale en economische kwetsbaarheden. De fysieke leefomgeving speelt hierin een belangrijke rol. Een veilige, toegankelijke en groene woonomgeving met ruimte voor ontmoeting versterkt sociale verbinding en welzijn. Een minder passende leefomgeving kan dit juist beperken. Sociale samenhang is daarmee niet alleen een sociaal, maar ook een ruimtelijk vraagstuk.

Deze ontwikkelingen maken duidelijk dat sociale samenhang niet langer vanzelfsprekend is en vraagt om gerichte aandacht en versterking. Tegelijkertijd spelen kunst, cultuur en erfgoed een belangrijke rol in het versterken van ontmoeting, verbinding en gemeenschapsvorming.

| Gezondheid

De ontwikkelingen in sociale samenhang hangen nauw samen met de gezondheid van inwoners. Ook in de gemeente Stein staat gezondheid onder druk, zowel fysieke als mentale gezondheid vraagt aandacht.

Ongeveer 64% van de inwoners ervaart de eigen gezondheid als goed, wat een daling laat zien ten opzichte van eerdere jaren. Daarnaast voldoet slechts circa 40% aan de beweegrichtlijnen (GGD Gezondheidsmonitor volwassenen en ouderen 2024). Leefstijl en gezondheid laten ook zorgelijke ontwikkelingen zien. Ongeveer 60% van de inwoners heeft overgewicht, wat hoger is dan het gemiddelde in Zuid Limburg. Tegelijkertijd nemen mentale klachten, stress en gevoelens van eenzaamheid toe.

Ook is er een groei van mentale gezondheidsproblemen, vooral onder jongeren en jongvolwassenen. Stress, prestatiedruk en sociale factoren spelen hierin een belangrijke rol. Mentale gezondheid is daarmee een belangrijke maatschappelijke opgave, die vraagt om een bredere, preventieve aanpak waarin onderwijs, jeugd, sport, welzijn en de sociale omgeving samen optrekken.

Gezondheid is daarmee geen op zichzelf staand vraagstuk. Factoren zoals sociale verbondenheid, bestaanszekerheid en de leefomgeving hebben grote invloed op hoe gezond inwoners zich voelen en functioneren in het dagelijks leven. De verschuiving naar het concept van positieve gezondheid sluit hierop aan. Het gaat niet alleen om ziekte en zorg, maar juist om het vermogen van inwoners om mee te doen, regie te ervaren en zich goed te voelen in hun omgeving.

| Bestaanszekerheid

De financiële druk op inwoners neemt toe. Stijgende kosten voor wonen, energie, zorg en levensonderhoud zorgen ervoor dat steeds meer huishoudens kwetsbaar worden.

Hoewel Stein relatief weinig huishoudens kent met een laag inkomen, hebben steeds meer inwoners moeite hebben om rond te komen of financiële tegenvallers op te vangen. Richting 2040 kan dit een structureel knelpunt worden, met name voor ouderen, alleenstaanden en huishoudens zonder buffer.

Gebrek aan bestaanszekerheid heeft grote gevolgen. Het raakt niet alleen het inkomen, maar werkt door in gezondheid, participatie en sociale stabiliteit. Daarmee versterkt het andere maatschappelijke opgaven.

De arbeidsmarkt verandert daarbij in hoog tempo. Technologische ontwikkelingen, vergrijzing en krapte zorgen enerzijds voor kansen, maar leiden anderzijds tot een groeiende mismatch tussen vraag en aanbod.
Niet alle inwoners kunnen vanzelfsprekend meebewegen met deze ontwikkelingen. In het bijzonder zien we dat jongeren, statushouders en inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt extra ondersteuning nodig hebben om duurzaam deel te nemen. Dit vraagt om een sterke verbinding tussen onderwijs, participatie, economie en het sociaal domein.

| Kansengelijkheid

Niet iedere inwoner start vanuit dezelfde positie. Verschillen in opleiding, inkomen, gezondheid en sociale netwerken worden steeds zichtbaarder. Zonder gerichte inzet kunnen deze verschillen verder toenemen.

Kansengelijkheid vraagt daarom om meer dan gelijke behandeling. Zoals figuur 1 laat zien, leidt iedereen hetzelfde behandelen niet automatisch tot gelijke kansen. Op het moment dat we ongelijk investeren waar dat nodig is krijgen we gelijkwaardigheid. Door in te zetten op preventie en vroeg te investeren in ontwikkeling en ondersteuning wordt er voorkomen dat achterstanden ontstaan of zich verder verdiepen.

Denk aan het versterken van basisvaardigheden, het voorkomen van laaggeletterdheid en het creëren van een kansrijke start voor kinderen en jongeren. In toenemende mate is ook digitale vaardigheid een voorwaarde om mee te kunnen doen in de samenleving.

Inwoners die moeite hebben met digitale systemen lopen het risico om ondersteuning mis te lopen of onvoldoende gebruik te maken van voorzieningen. Dit vergroot bestaande ongelijkheid. Het versterken van digitale vaardigheden en het toegankelijk maken van dienstverlening zijn daarom belangrijke randvoorwaarden voor kansengelijkheid.

Toegang tot cultuur, lezen en informatie speelt hierin een rol. Deelnemen aan culturele en maatschappelijke activiteiten is niet voor iedere inwoner vanzelfsprekend, bijvoorbeeld door financiële, sociale of digitale drempels.

Kansengelijkheid is daarmee niet alleen een vraagstuk van onderwijs, maar raakt ook gezondheid, armoede en de leefomgeving. Door deze domeinen samen te benaderen kunnen we daadwerkelijk gelijke kansen creëren.

Figuur 1: Visualisatie van gelijkheid, gelijkwaardigheid en kansengelijkheid (Visualisatie gebaseerd op: Interaction institute for social change)

| Vergrijzing en ontgroening

De meest bepalende ontwikkeling voor de gemeente Stein richting 2040 is de verandering van de bevolkingssamenstelling. Stein vergrijst sneller dan het landelijke gemiddelde, terwijl tegelijkertijd het aantal jongeren en inwoners in de werkzame leeftijd afneemt. Deze combinatie van vergrijzing en ontgroening heeft gevolgen voor vrijwel alle maatschappelijke opgaven binnen de gemeente.

Het aantal ouderen neemt de komende decennia fors toe, terwijl de beroepsbevolking afneemt. Hierdoor stijgt de grijze druk en verslechtert de verhouding tussen inwoners die ondersteuning nodig hebben en inwoners die ondersteuning kunnen bieden. Ook het aantal potentiële mantelzorgers neemt af. Volgens de prognoses daalt de mantelzorgratio de komende decennia aanzienlijk. Voor een verdere onderbouwing wordt verwezen naar **Bijlage 1: Demografisch Dashboard Stein 2025-2060.**

De **grijze druk** is de verhouding tussen het aantal 65-plussers en het aantal mensen in de werkende leeftijd (20 tot 65 jaar). Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek | CBS geeft dit getal aan hoeveel ouderen er zijn per 100 werkenden. Een hoge grijze druk betekent veel ouderen en relatief minder werkenden.

Hierdoor ontstaat een toenemende druk op zorg, ondersteuning, vrijwilligerswerk, mantelzorg en maatschappelijke voorzieningen. Tegelijkertijd groeit de vraag naar passende woningen en een leefomgeving die zelfstandig wonen mogelijk maakt. De uitdaging ligt daardoor niet alleen in het organiseren van ondersteuning, maar vooral in het versterken van de zelfredzaamheid, samenredzaamheid en veerkracht van inwoners en gemeenschappen.

De gevolgen van deze ontwikkeling beperken zich niet tot het sociaal domein. Ook wonen, economie, onderwijs, arbeidsmarkt en het voorzieningenniveau worden hierdoor beïnvloed. Vergrijzing en ontgroening vormen daarmee de rode draad in vrijwel alle maatschappelijke opgaven in deze visie.

| Samenhang en betekenis

Wat deze ontwikkelingen kenmerkt, is hun onderlinge samenhang. Veranderingen in sociale samenhang, gezondheid, bestaanszekerheid, kansengelijkheid en demografie versterken elkaar en leiden tot complexere maatschappelijke vraagstukken.

Zo kan een afname van sociale contacten leiden tot meer eenzaamheid en mentale klachten, terwijl financiële onzekerheid kan leiden tot stress en gezondheidsproblemen. Tegelijkertijd verandert de verhouding tussen vraag en draagkracht in de samenleving. Door vergrijzing neemt de vraag naar zorg en ondersteuning toe, terwijl de groep inwoners die ondersteuning kan bieden relatief kleiner wordt. Dit zet druk op informele netwerken en voorzieningen.

Ook de manier waarop inwoners zich inzetten verandert. Inwoners blijven betrokken, maar vaak minder structureel en vaker vanuit een kleinere groep. Dit maakt de continuïteit van vrijwilligerswerk en verenigingsleven minder vanzelfsprekend.

Ambassadeur Hilde Janssen

Deze opgaves manifesteren zich niet overal op dezelfde manier. Verschillen tussen wijken en kernen nemen toe. Waar sommige wijken veerkrachtig en sociaal sterk zijn, zijn in andere wijken een stapeling van problematiek op het gebied van gezondheid, bestaanszekerheid en sociale samenhang. Vraagstukken rondom veiligheid hangen steeds vaker samen met sociale problematiek. Denk aan jongeren die in aanraking komen met criminaliteit, inwoners met verward gedrag of situaties waarin armoede en schulden leiden tot spanningen achter de voordeur. Veiligheid is daarmee niet alleen een handhavingsvraagstuk, maar nadrukkelijk verbonden met zorg, ondersteuning en leefbaarheid. Dit vraagt om een integrale aanpak waarin preventie, signaleren en samenwerking centraal staan.

Dit alles vraagt om een andere manier van werken. Een generieke aanpak is niet langer voldoende. De opgaven vragen om maatwerk, een wijkgerichte benadering en het versterken van de sociale basis dichtbij inwoners. Zonder gerichte keuzes en een sterkere inzet op preventie neemt de druk op het sociaal domein verder toe.

De samenwerking tussen domeinen wordt steeds belangrijker. Vraagstukken rondom gezondheid, armoede, veiligheid en onderwijs zijn sterk met elkaar verweven. Alleen door integraal te werken en preventief te handelen kan er voorkomen worden dat problemen zich opstapelen. Kunst, cultuur en erfgoed dragen daarbij niet alleen bij aan identiteit en verbondenheid, maar ook aan gezondheid, participatie en preventie.

Deze ontwikkelingen maken duidelijk dat het sociaal domein de komende jaren niet alleen verandert in omvang, maar ook in aard en complexiteit. Dit vraagt om scherpe keuzes, een sterke sociale basis en blijvende aandacht voor samenhang.

Ontmoetingsmoment Nieuwdorp 2024

2. Toekomstbeeld

Ambassadeur John Busing

De kracht van Stein ligt in sterke gemeenschappen. Inwoners kennen elkaar, kijken naar elkaar om en nemen samen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving. Verenigingen, wijkinitiatieven, lokale ondernemers en informele netwerken vormen een stevige basis, waardoor signalen eerder worden opgepakt en problemen klein blijven. Ondanks de gevolgen van vergrijzing en ontgroening blijven inwoners zo lang mogelijk actief deelnemen aan de samenleving en ervaren zij ondersteuning dichtbij wanneer dat nodig is. In 2040 is Stein een gemeente waarin inwoners zich gezien voelen, mee kunnen doen en steun ervaren wanneer dat nodig is.

Inwoners leven gezonder en ervaren meer regie over hun eigen leven. Gezondheid wordt niet alleen bepaald door zorg, maar vooral door hoe inwoners wonen, werken en samenleven. Preventie en vroeg signaleren zijn vanzelfsprekend en ondersteuning is laagdrempelig en dichtbij georganiseerd, vaak in de wijk.

De verschillen tussen wijken zijn kleiner geworden of beter hanteerbaar. Door wijkgericht te werken wordt tijdig ingespeeld op wat er lokaal nodig is. Iedere kern heeft zijn eigen identiteit behouden, terwijl inwoners overal een vergelijkbaar niveau van leefbaarheid en ondersteuning ervaren.

De gemeente werkt samen met inwoners, ondernemers, partners en de regio. De rol van de gemeente is verschoven: minder sturen op regels en meer verbinden, faciliteren en richting geven op hoofdlijnen. Beslissingen worden onderbouwd met data en inzichten, in combinatie met de ervaringen van inwoners en professionals. Hierdoor sluiten beleid en uitvoering beter aan bij de praktijk.

Gemeente Stein kiest ervoor om de groei van zorg en ondersteuning niet op te vangen door steeds meer voorzieningen, maar door te investeren in sterke gemeenschappen, eigen regie en preventie. Ondersteuning blijft beschikbaar voor inwoners die deze echt nodig hebben.

Ambitie

In 2040 is Stein een gemeente waarin inwoners prettig leven, zich verbonden voelen en kunnen meedoen. Door te investeren in preventie, een sterke sociale basis en eigen regie wordt de veerkracht van inwoners en gemeenschappen versterkt en blijft ondersteuning beschikbaar voor inwoners die deze nodig hebben.

3. De koers van Stein

Ambassadeur Hub Kersemakers

Gemeente Stein staat voor een duidelijke en urgente opgave. De sociale samenhang staat onder druk, de gezondheid van inwoners verslechtert, verschillen nemen toe en de vergrijzing zet door. Tegelijkertijd groeit de vraag naar ondersteuning, terwijl middelen en capaciteit onder druk staan. Dit vraagt om duidelijke keuzes en een andere aanpak. Daarom kiest de gemeente Stein voor drie samenhangende pijlers die richting geven aan het sociaal-maatschappelijk beleid richting 2040. De pijlers vormen gezamenlijk de koers voor een toekomstbestendig Stein en geven richting aan toekomstige beleidskeuzes, investeringen en programma's.

Pijler 1. Sterke gemeenschappen

In de gemeente Stein geloven we dat sterke gemeenschappen beginnen bij inwoners zelf. Familie, buren, verenigingen, ondernemers en lokale initiatieven vormen het fundament waarop we bouwen. Die sociale basis maakt dat inwoners elkaar ontmoeten, ondersteunen en samen invulling geven aan hun leefomgeving. Hoe sterker deze sociale basis, hoe minder vaak formele ondersteuning nodig is. Dit betekent dat er bewust geïnvesteerd moet worden in ontmoeting, netwerken en initiatieven van inwoners, en tegelijkertijd kritisch kijken naar waar inzet op individuele voorzieningen minder nodig is of anders kan. Waar mogelijk wordt er verschoven van een individuele ondersteuning naar collectieve en informele oplossingen, zonder de toegankelijkheid voor inwoners uit het oog te verliezen.

Het versterken van de sociale basis is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, verenigingen, maatschappelijke organisaties, ondernemers en gemeente. Iedere partij draagt vanuit zijn eigen rol bij aan een sterke en betrokken samenleving.

Bestaande kracht, initiatieven en netwerken vormen het vertrekpunt voor verdere ontwikkeling en versterking. Er wordt ruimte gegeven aan ontmoeting en we ondersteunen initiatieven die vanuit inwoners zelf ontstaan. Waarbij de focus ligt op de betrokkenheid van inwoners bij hun wijk en kern en de toekomstbestendigheid van verenigingen.

Binnen deze sociale basis speelt ook zelf- en samenredzaamheid een belangrijke rol. Inwoners wonen steeds langer en zelfstandiger thuis. Dat vraagt om het vermogen om zelf regie te houden en om hulp te organiseren wanneer dat nodig is. Ook blijft onderlinge steun van groot belang. Dit vraagt ook om passende woningen en een omgeving die dit mogelijk maakt. In lijn met de woon(zorg)visie wordt er gewerkt aan voldoende en gevarieerde woonvormen, zodat inwoners in iedere levensfase passend kunnen wonen en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven. Inwoners helpen elkaar en bouwen op hun sociale netwerk en omgeving.

Een sterke sociale basis is onlosmakelijk verbonden met de inzet van vrijwilligers en actieve inwoners. In de gemeente Stein staat inzet van vrijwilligers onder druk door vergrijzing, individualisering en een afnemende beschikbaarheid van bestuursleden. Dit vraagt om gerichte aandacht voor het ondersteunen, waarderen en toekomstbestendig maken van vrijwilligers en verenigingen. De wijk speelt hierin een centrale rol. De leefomgeving bepaalt in sterke mate of inwoners elkaar ontmoeten en zich verbonden voelen. Door te investeren in leefbare, veilige en toegankelijke wijken versterken we niet alleen de fysieke omgeving, maar ook de sociale samenhang. Ook kunst, cultuur en erfgoed dragen bij aan ontmoeting, identiteit en verbondenheid binnen onze kernen.

"Door mijn inzet voor de voetbalclub heb ik skills geleerd zoals organiseren en inwoners aansturen. Dat leer je niet op school."

Rik Lardinois, Maaskentjer mei 2026

Pijler 2. Sterke inwoners

Een sterke samenleving vraagt om sterke inwoners. Preventie vormt daarbij het leidende principe. Door vroegtijdig te investeren in gezondheid, ontwikkeling en veerkracht kunnen inwoners zo lang mogelijk zelfstandig en actief deelnemen aan de samenleving. Gezondheid gaat daarbij verder dan zorg alleen. Het gaat om het vermogen van inwoners om met veranderingen om te gaan en mee te blijven doen. Daarom investeren we gericht in preventie en veerkracht. Ondersteuning is laagdrempelig en dichtbij georganiseerd, met ruimte voor eigen regie. Dit betekent ook dat er bewust meer middelen en aandacht wordt verschoven naar preventie en vroeg signaleren, zodat zwaardere en duurdere ondersteuning minder vaak nodig is.

Mentale gezondheid krijgt hierbij expliciete aandacht. Er wordt ingezet op het versterken van weerbaarheid, het normaliseren van het gesprek over mentale klachten en het vroegtijdig signaleren van risico's, met speciale aandacht voor jongeren en jongvolwassenen. We ondersteunen mantelzorgers bij het vervullen van hun zorgtaken en hebben daarbij ook aandacht voor respijtzorg. Zo krijgen mantelzorgers de mogelijkheid om op adem te komen wanneer dat nodig is.

Gezondheid hangt nauw samen met bestaanszekerheid. Financiële zorgen beperken de mogelijkheden van inwoners om mee te doen. Daarom verbindt Gemeente Stein gezondheid, inkomen, participatie en ontwikkeling. Samen met maatschappelijke partners zorgt de gemeente ervoor dat inwoners met financiële kwetsbaarheid toegang hebben tot passende hulp en voorzieningen.
Door deze integrale aanpak wordt hun positie in het dagelijks leven versterkt. Werk, ontwikkeling en maatschappelijke participatie dragen bij aan bestaanszekerheid, gezondheid, zingeving en sociale verbondenheid. Daarom blijft het belangrijk dat inwoners zich gedurende hun leven kunnen blijven ontwikkelen.

Kansengelijkheid vraagt om een gerichte en vroegtijdige aanpak. Gemeente Stein stimuleert en faciliteert een gezonde, veilige en kansrijke leefomgeving voor kinderen en jongeren. Samen met ouders, onderwijs, verenigingen, maatschappelijke organisaties en andere partners wordt gewerkt aan optimale ontwikkelkansen en welzijn. Daarbij staat niet alleen individuele ondersteuning centraal, maar ook de sociale en fysieke omstandigheden waarin inwoners opgroeien en leven. Onderwijs vervult hierin een belangrijke signalerende en ontwikkelende rol. Door gezondheid en bestaanszekerheid in samenhang te benaderen, worden de veerkracht van inwoners en hun kansen op maatschappelijke participatie versterkt.

"Omdat ik dagelijks in de wijk kom, zie ik het als iets verandert. Dan maak ik een melding, zodat iemand kan helpen."

Mariëlle Schouren, Maaskentjer april 2026

Pijler 3. Sterke wijken

Het is belangrijk dat inwoners wonen in een omgeving waarin zij zich thuis voelen en mee kunnen doen. De wijk is de plek waar het dagelijks leven zich afspeelt.

Waar de ene wijk sterk en veerkrachtig is, heeft een andere wijk te maken met kwetsbaarheid en stapeling van problematiek. Ook verandert de samenstelling van wijken, onder andere door vergrijzing en veranderingen in woonbehoeften. Wijken zijn veilig, groen en toegankelijk, voorzieningen zijn bereikbaar en er is ruimte voor ontmoeting. Een omgeving die uitnodigt tot contact draagt bij aan zowel sociale samenhang als gezondheid. Door vergrijzing, ontgroening en veranderende woonbehoeften verschillen de opgaven per wijk en kern steeds meer. Dit vraagt om maatwerk en gerichte keuzes.

De fysieke leefomgeving speelt hierin een cruciale rol. Ook voorzieningen, ondernemers, maatschappelijke accommodaties en ontmoetingsplekken dragen bij aan de leefbaarheid van wijken en kernen. Keuzes binnen het ruimtelijke en economische domein hebben daardoor direct invloed op sociale samenhang, gezondheid en participatie.

De inrichting van wijken, de beschikbaarheid van voorzieningen en de ruimte voor ontmoeting bepalen in belangrijke mate of inwoners gezond blijven, zich verbonden voelen en kunnen meedoen. Inwoners willen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, ook als hun situatie verandert. Daarom werkt de gemeente Stein, in lijn met de woon(zorg)visie, aan voldoende en diverse woonvormen, zodat inwoners in iedere levensfase passend kunnen wonen.

Daarbij is er bijzondere aandacht voor inclusiviteit. Iedereen moet zich welkom en gezien voelen, ongeacht leeftijd, achtergrond of situatie. Dit betekent dat er wordt gewerkt aan wijken waarin verschillen er mogen zijn, maar waar de basis voor iedereen op orde is. Dit vraagt om nauwe samenwerking met het fysieke domein en om keuzes waarbij geïnvesteerd wordt in wijken waar de druk het grootst is.

Sterke wijken vormen de basis voor een samenleving waarin inwoners zich verbonden voelen, kunnen meedoen en zich kunnen ontwikkelen.

"Wij dragen de geschiedenis van Stein visueel uit en vinden het belangrijk om aanwezig te zijn bij culturele activiteiten."

De Bèsjen van Stein (Marja Folker), Maaskentjer november 2025

| De beweging richting 2040

De beweging richting 2040 is helder: we versterken wat inwoners zelf en samen kunnen, zodat we problemen waar mogelijk voorkomen en ondersteuning beschikbaar blijft voor wie dat nodig heeft. Deze beweging betekent ook dat we anders gaan werken. Minder versnippering in projecten en regelingen, en meer samenhang in onze inzet. We organiseren onze aanpak rondom integrale opgaven, met duidelijke prioriteiten en sturing op maatschappelijke effecten.

Preventie en samenredzaamheid vormen daarin de verbindende factoren. Door eerder te handelen en aan te sluiten bij de kracht van inwoners, voorkomen we dat problemen verergeren. Dit vraagt om bewuste keuzes en prioritering.

Deze beweging wordt zichtbaar in alle pijlers:

- Sterke gemeenschappen zorgen ervoor dat inwoners elkaar eerder weten te vinden.
- Sterke inwoners zijn beter in staat om met veranderingen en tegenslagen om te gaan.
- Sterke wijken voorkomen dat maatschappelijke vraagstukken zich opstapelen.

De maatschappelijke opgaven waar Stein voor staat vragen niet alleen om samenwerking tussen beleidsvelden, maar ook om samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers, onderwijs, zorgpartners en overheid.

Integraal samenwerken wordt de standaard met duidelijke regie, gezamenlijke verantwoordelijkheid en het doorbreken van grenzen tussen beleidsterreinen. Dit betekent dat er niet langer gestuurd wordt vanuit afzonderlijke regelingen en budgetten, maar vanuit gezamenlijke maatschappelijke doelen.

4. Programma's richting 2040

Ambassadeur Tiny Gelissen

Om de koers uit deze visie daadwerkelijk te realiseren, wordt er gewerkt met programma's. Hier worden doelen, inzet en middelen samengebracht. Er wordt een duidelijke beweging gemaakt: van losse projecten en regelingen naar meer samenhang en structurele sturing op maatschappelijke opgaven. De programma's vormen de schakel tussen deze visie en de uitvoeringsplannen. De pijlers uit deze visie beschrijven de gewenste maatschappelijke situatie. De programma's vertalen deze koers naar samenhangende opgaven waarop wordt gestuurd, geïnvesteerd en samengewerkt.

Daarnaast is er een ontwikkeling die alle opgaven raakt: de vergrijzing en het langer thuis wonen. Deze ontwikkeling vergroot de druk op zorg, ondersteuning en de sociale basis en vraagt om samenhangende keuzes op het gebied van wonen, gezondheid en leefomgeving. Dit thema loopt als een rode draad door alle programma's heen. Daarom is er in alle programma's expliciet aandacht voor de gevolgen van vergrijzing, ontgroening en het langer thuis wonen.

Programma Sociale basis

Het programma Sociale Basis richt zich op het versterken van de gemeenschappen die Stein sterk maken. Verenigingen, wijkinitiatieven, vrijwilligers, ondernemers, maatschappelijke voorzieningen en informele netwerken vormen het fundament van een samenleving waarin inwoners elkaar ontmoeten, ondersteunen en samen verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving.

Een sterke sociale basis draagt eraan bij dat inwoners elkaar gemakkelijker weten te vinden, signalen eerder worden opgepakt en ondersteuning dichtbij beschikbaar is. Daarbij is er bijzondere aandacht voor een groeiende groep ouderen, voor wie ontmoeting, sociale verbinding en onderlinge steun steeds belangrijker worden. Tegelijkertijd hebben we oog voor de draagkracht van mantelzorgers en zorgen we ervoor dat de verantwoordelijkheid voor ondersteuning niet onevenredig bij hen komt te liggen.

Tegelijkertijd vraagt de toenemende druk op zorg en ondersteuning om andere keuzes. Door de sociale basis te versterken, wordt voorkomen dat inwoners onnodig afhankelijk worden van formele ondersteuning en wordt de kracht van inwoners en gemeenschappen beter benut.

Inclusie is een belangrijk uitgangspunt bij het versterken van de sociale basis. We zetten in op een samenleving waarin alle inwoners zich welkom voelen en volwaardig kunnen meedoen. Daarbij hebben we aandacht voor zowel de fysieke als de digitale toegankelijkheid van voorzieningen, activiteiten en dienstverlening. We betrekken inwoners actief bij de ontwikkeling en verbetering hiervan en benutten daarbij de kennis en ervaringen van ervaringsdeskundigen. Zo sluiten we beter aan bij de behoeften van inwoners en werken we aan een samenleving waarin iedereen ertoe doet en mee kan doen.

Het programma werkt wijkgericht, met oog voor verschillen tussen kernen en wijken. In wijken waar de druk op leefbaarheid en sociale samenhang het grootst is, wordt gerichter ingezet. Daarbij worden sociale opgaven verbonden met de fysieke leefomgeving, zoals wonen, voorzieningen en openbare ruimte. Kunst, cultuur, erfgoed en de bibliotheek vervullen hierin een belangrijke rol. Zij bieden laagdrempelige plekken voor ontmoeting, ontwikkeling en verbinding en dragen bij aan het versterken van de sociale basis.

Prioriteit ligt daarbij bij:

- wijken en kernen waar sociale samenhang en leefbaarheid onder druk staan;
- het versterken van bestaande netwerken, verenigingen en bewonersinitiatieven;
- het stimuleren van ontmoeting en onderlinge verbinding;
- het vroeg herkennen van signalen via inwoners, partners en lokale netwerken.

Ambassadeur Bas Opgenoorth

Programma Inwoners

Er wordt geïnvesteerd in de gezondheid en veerkracht van inwoners, met preventie als leidend principe. Dit betekent dat we onze inzet verschuiven van het oplossen van problemen naar het voorkomen ervan. We zetten sterker in op vroeg signaleren, lichte ondersteuning en het versterken van de eigen regie van inwoners.

Er wordt gewerkt aan een omgeving waarin gezond leven vanzelfsprekend is. Dit doen we door in te zetten op een gezonde leefstijl, het versterken van mentale gezondheid en het verkleinen van gezondheidsverschillen. Onderwijs vormt hierbij een belangrijke partner in preventie, ontwikkeling en vroegtijdige signaleren. Bijzondere aandacht gaat uit naar een gezonde, veilige en kansrijke leefomgeving voor kinderen en jongeren.

Gezondheid hangt nauw samen met andere leefgebieden. Daarom legt Gemeente Stein, samen met maatschappelijke partners, de verbinding tussen gezondheid, bestaanszekerheid, participatie en ontwikkeling. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar ondersteuning, maar juist ook naar de omstandigheden waarin inwoners leven. Door deze samenhang centraal te stellen, worden de veerkracht van inwoners en hun kansen op duurzame gezondheid en welzijn vergroot.

Prioriteit ligt daarbij bij:

- het versterken van gezondheid en veerkracht gedurende alle levensfasen;
- mentale gezondheid, met bijzondere aandacht voor jongeren;
- een gezonde, veilige en kansrijke leefomgeving voor kinderen en jongeren;
- vroegtijdige signaleren en preventie door samenwerking tussen onderwijs, welzijn, zorg en sociale netwerken.

Ambassadeurs Scouting Stein

Programma Kansengelijkheid

Inwoners krijgen ondersteuning om financieel stabiel te zijn en vanuit gelijke kansen mee te doen. Er wordt ingezet op het voorkomen en aanpakken van schulden, het versterken van financiële vaardigheden en het verbeteren van de toegankelijkheid van ondersteuning. Daarbij is er expliciet aandacht voor inwoners die minder snel in beeld komen, zoals werkende armen en jongeren. Ook voor ouderen is het van belang dat zij financieel zelfstandig kunnen blijven en mee kunnen doen.

Daarnaast wordt er gewerkt aan gelijke kansen door vroegtijdig te investeren in ontwikkeling. Er wordt ingezet op het versterken van basisvaardigheden, voorkomen laaggeletterdheid en zorgen voor een goede aansluiting tussen onderwijs, welzijn en ondersteuning. Daarbij is aandacht voor de gevolgen van arbeidsmarktkrapte, technologische ontwikkelingen en de vaardigheden die nodig zijn om duurzaam te kunnen deelnemen aan werk en samenleving.

Gemeente Stein verbindt participatie, onderwijs en arbeidsmarkt. In samenwerking met lokale en regionale partners krijgen inwoners ondersteuning bij het ontwikkelen van vaardigheden en het vinden van passend werk. Het vermogen om te blijven leren, ontwikkelen, bijscholen en omscholen wordt steeds belangrijker voor bestaanszekerheid en participatie. Door te investeren in bestaanszekerheid en kansengelijkheid worden de mogelijkheden van inwoners om duurzaam mee te doen versterkt.

Prioriteit ligt daarbij bij:

- het voorkomen van financiële problemen en schulden;
- het vergroten van bereik en toegankelijkheid van ondersteuning;
- het versterken van basisvaardigheden, waaronder taal en digitale vaardigheden;
- het versterken van de verbinding tussen onderwijs, participatie, arbeidsmarkt en lokale werkgevers.

Ambassadeur Barbara Mehlkop

Werkwijze: integraal, wijkgericht en toegankelijk

De maatschappelijke opgaven waar gemeente Stein voor staat zijn niet op te lossen binnen afzonderlijke beleidsvelden. Daarom wordt er integraal gewerkt, met gezamenlijke doelen en verantwoordelijkheid over domeinen heen. Inzet wordt niet primair vanuit afzonderlijke regelingen georganiseerd, maar rondom maatschappelijke opgaven. Dit vraagt om duidelijke regie, samenwerking en het doorbreken van grenzen binnen de organisatie en met partners.

Voor jeugd en opgroeien wordt gewerkt vanuit de uitgangspunten van Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO). Deze preventieve aanpak verbindt onderwijs, welzijn, sport, zorg, veiligheid, ouders en maatschappelijke partners rondom een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het gezond en kansrijk opgroeien van kinderen en jongeren. De uitgangspunten van OKO sluiten aan bij de koers van deze visie, waarin preventie, een sterke sociale basis, samenwerking en vroegtijdig signaleren centraal staan.

Wijkgericht werken vormt hierbij de basis. Door aan te sluiten bij wat er lokaal speelt en gebruik te maken van data, signalen uit de praktijk en ervaringen van inwoners en professionals, kan er gerichter ingezet worden waar dat het meest nodig is. Deze combinatie zorgt ervoor dat we niet alleen zien wat er speelt, maar ook begrijpen waarom.

Door structureel gebruik te maken van data en inzichten worden ontwikkelingen gevolgd, verschillen tussen wijken zichtbaar gemaakt en de effecten van de inzet gemonitord. Dit stelt de gemeente Stein in staat om beter onderbouwde keuzes te maken en tijdig bij te sturen waar dat nodig is.

Daarnaast wordt er gezorgd voor toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening. Inwoners moeten de weg naar ondersteuning eenvoudig kunnen vinden. Dit betekent dat er gewerkt wordt aan duidelijke communicatie, minder complexiteit en een laagdrempelige toegang. Waarbij er aandacht is voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn.

Door deze manier van werken structureel toe te passen wordt de samenwerking versterkt en kan er nadrukkelijker worden gestuurd op maatschappelijk effecten in plaats van alleen op activiteiten.

Dit betekent concreet dat we:

- werken met wijkanalyses waarin data en signalen uit de praktijk worden gecombineerd;
- gezamenlijk prioriteiten bepalen en daarop integraal sturen over domeinen heen;
- inzetten op één herkenbare en laagdrempelige toegang voor inwoners;
- monitoren op maatschappelijke effecten in plaats van alleen op aantallen of inzet.

De programma's geven richting aan de uitvoering van deze visie. In het uitvoeringsplan worden deze lijnen vertaald naar concrete doelen, acties en de inzet van middelen. Daarbij worden duidelijke keuzes gemaakt en wordt, waar nodig, bijgestuurd op basis van ervaringen en resultaten uit de praktijk. Zo ontstaat een aanpak die niet alleen richting geeft, maar ook leidt tot zichtbaar en merkbaar resultaat voor inwoners van Stein.

Ambassadeur Levi Smeets

5. Van visie naar uitvoering

Ambassadeurs Roger Pallada en Denny Erdkamp

Deze visie wordt vertaald naar concrete uitvoering via de programma's en de uitvoeringsplannen. Daarmee wordt de stap gemaakt van richting naar daadwerkelijk handelen.

Er wordt bewust gekozen voor meer samenhang en minder versnippering. In de huidige praktijk is inzet vaak verdeeld over verschillende projecten en regelingen, wat het voor inwoners onoverzichtelijk maakt en voor de organisatie complex om te sturen op effect.

Daarom werken we vanuit duidelijke programma's en maken we gerichte keuzes in onze inzet. Zo versterken we de samenhang en kunnen we beter sturen op maatschappelijke resultaten.

Werken in de praktijk

Om deze beweging te realiseren, wordt er integraal, wijkgericht en dataondersteund gewerkt. De inzet wordt georganiseerd rond maatschappelijke opgaven in plaats van afzonderlijke regelingen. Dit vraagt om duidelijke regie, samenwerking over domeinen heen en het doorbreken van bestaande structuren.

Wijkgericht werken vormt hierbij de basis. Er wordt aangesloten bij wat er speelt in wijken en kernen en kijken niet alleen naar individuele hulpvragen, maar naar het totaal van inwoners, hun leefomgeving en voorzieningen. Hierbij worden inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners actief betrokken bij het signaleren van opgaven, het stellen van prioriteiten en het ontwikkelen van oplossingen.

Wijkgericht werken hanteert een vaste cyclische werkwijze:

- Wijkanalyse – De wijk wordt in kaart gebracht (data en signalen);
- Wijkagenda – Samen met inwoners en partners wordt bepaald waar de opgaven liggen;
- Wijkuitvoeringsplan – Concreet plan met doelen, resultaten en verantwoordelijkheden;
- Wijkmonitor – Monitoring sturing en communicatie richtings inwoners en partners.

Door deze werkwijze ontstaat een continue beweging van inzicht naar actie en van actie naar bijsturing. Data speelt hierin een belangrijke rol. Er wordt data gebruikt om ontwikkelingen te volgen, verschillen zichtbaar te maken en onderbouwde keuzes te maken. Deze worden gecombineerd met signalen uit de praktijk en ervaringen van inwoners en partners.

Hiermee begrijpen we wat er speelt, maar kan ook gerichter gestuurd en bijgestuurd worden waar dat nodig is.

Daarnaast zorgt gemeente Stein voor toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening. Inwoners moeten de weg naar ondersteuning eenvoudig kunnen vinden. Dit betekent minder complexiteit, duidelijke communicatie en een laagdrempelige toegang, met extra aandacht voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn.

Samenhang en leren

De gekozen werkwijze maakt het mogelijk om continu te leren en te verbeteren. We sturen niet alleen op wat we doen, maar vooral op wat het oplevert voor inwoners. Door effecten te monitoren en ervaringen op te halen, krijgen we beter inzicht in wat werkt en wat niet. Op basis daarvan sturen we bij.

De verdere uitwerking van deze visie vindt plaats binnen de programma's en de daarbij behorende uitvoeringsplannen. Hierin worden doelen, acties en de inzet van middelen verder geconcretiseerd. Zo zorgt deze visie niet alleen voor richting, maar ook voor merkbare resultaten voor inwoners van Stein.

Ambassadeur Kyra Gerdingh

De beweging begint nu

Deze visie vraagt om meer dan nieuw beleid. Het vraagt om een andere manier van werken en samenwerken.

We bewegen naar een samenleving waarin inwoners zoveel mogelijk zelf en samen vormgeven aan hun leven, elkaar ondersteunen en verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving. Preventie en vroeg signaleren worden vanzelfsprekend. Dit vraagt iets van inwoners, vrijwilligers, verenigingen, ondernemers, maatschappelijke organisaties, professionals en overheid. Iedereen heeft hierin een eigen rol en verantwoordelijkheid.

Voor inwoners betekent dit dat meer nadruk komt te liggen op preventie, eigen regie en de kracht van de sociale omgeving. Tegelijkertijd blijft passende ondersteuning beschikbaar voor inwoners die deze nodig hebben.

Als we niets veranderen, groeit de vraag naar ondersteuning sneller dan onze mogelijkheden om die te bieden. Deze visie is daarom geen keuze, maar een noodzaak. Zo maken we de stap van beleid naar resultaat en zorgen we dat inwoners daadwerkelijk merken dat het anders en beter werkt.

Samen sterk in Stein.

"Mijn gevoel voor saamhorigheid is ontstaan in Stein."

Elian Claassen,
Maaskentjer april 2024

6. Bijlage en bronnenlijst

Ambassadeur Ilona Schwartz

| Bijlage 1. Demografisch dashboard Gemeente Stein 2025-2060

Inleiding

De gemeente Stein heeft te maken met een structurele combinatie van bevolkingskrimp, vergrijzing en ontgroening. Volgens de regionale bevolkingsprognoses van het CBS en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) behoort Stein tot de gemeenten met de sterkste verwachte bevolkingsdaling van Nederland. Daarnaast constateert de gemeente Stein in de Trendverkenning 2024 dat vergrijzing en ontgroening de komende decennia een belangrijke invloed zullen hebben op de leefbaarheid, arbeidsmarkt, zorgvraag en het voorzieningenniveau.

De onderstaande tabel geeft een integraal beeld van de verwachte demografische ontwikkelingen en de mogelijke gevolgen voor de Wmo en informele zorg. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen officieel beschikbare prognoses en beleidsmatige schattingen op basis van landelijke CBS-ontwikkelingen, regionale trends en beschikbare onderzoeksrapportages.

Demografisch dashboard Stein 2025-2060

Indictator	2025	2030	2040	2050	2060
Inwonertal	24.700	24.000	23.300	23.000	22.000
Verandering tov. 2025	0%	-2,8%	-5,7%	-6,9%	-10,9%
Huishoudens	11.600	11.900	12.050	12.160	12.100
Gemiddelde huishoudgrootte	2,1	2,0	2,0	1,9-2,0	1,9
Alleenstaande 80-plussers	700	1.100	1.250	1.300	1.250
Aandeel 65-plussers	29%	32%	36%	37%	36%
Aantal 65-plussers	7.160	7.680	8.390	8.510	7.920
Aandeel 80-plussers	8%	10%	13%	14%	14%
Aantal 80-plussers	1.980	2.400	3.030	3.220	3.080
Potentiële beroepsbevolking (20–64 jaar)	13.100	12.200	10.700	10.100	9.700
Grijze druk**	55	63	78	84	82
Potentiële mantelzorgers (50–75 jaar)	7.900	7.300	6.300	5.800	5.500

Indictator	2025	2030	2040	2050	2060
Mantelzorgratio***	7 : 1	5 : 1	3,5 : 1	3 : 1	3 : 1
Verwachte Wmo-druk	Hoog	Hoog	Zeer hoog	Zeer hoog	Zeer hoog

* Voor 2060 is geen officiële gemeentelijke prognose beschikbaar. Dit betreft een beleidsmatige extrapolatie op basis van de CBS/PBL-bevolkingsprognoses en de huidige demografische trend.

** Grijze druk: aantal inwoners van 65 jaar en ouder per 100 inwoners van 20 tot en met 64 jaar.

*** Mantelzorgratio: verhouding tussen potentiële mantelzorgers (50–75 jaar) en 85-plussers.

Toelichting op de uitkomsten

De bevolkingsontwikkeling in Stein laat al decennialang een dalende lijn zien. Het inwonertal daalde van circa 26.800 inwoners in 1995 naar ongeveer 24.700 inwoners in 2026. Volgens CBS/PBL behoort Stein tot de gemeenten met een verwachte bevolkingskrimp van circa 9,5% tussen 2021 en 2035.

Tegelijkertijd neemt het aandeel ouderen verder toe. Vooral de groei van het aantal 80-plussers is beleidsmatig relevant, omdat deze groep gemiddeld vaker gebruikmaakt van Wmo-voorzieningen, ondersteuning en informele zorg. Ook het aantal alleenstaande 80-plussers stijgt sterk. Volgens de meest recente ABF/Primos-prognose groeit deze groep in Stein van ruim 700 personen naar meer dan 1.100 personen binnen tien jaar.

Hoewel het aantal inwoners afneemt, blijft het aantal huishoudens naar verwachting toenemen. Dit wordt veroorzaakt door huishoudensverdunning: er wonen gemiddeld minder personen per woning. Hierdoor blijft de vraag naar woningen, met name levensloopbestendige woningen, bestaan ondanks de bevolkingskrimp.

Voor de Wmo en informele zorg is vooral de ontwikkeling van de mantelzorgratio van belang. De verhouding tussen potentiële mantelzorgers en zeer ouderen verslechtert de komende decennia aanzienlijk. Daardoor neemt de druk op mantelzorgers, vrijwilligers en professionele ondersteuning toe. Dit sluit aan bij de analyse van de gemeente Stein dat vergrijzing en ontgroening leiden tot een afname van het arbeidspotentieel en toenemende druk op zorg en voorzieningen.

Conclusie

De beschikbare prognoses laten zien dat Stein naar verwachting ten minste tot 2050–2060 te maken blijft houden met een combinatie van bevolkingskrimp, vergrijzing en ontgroening. De grootste uitdaging ligt daarbij niet in de afname van het aantal inwoners, maar in de verslechterende verhouding tussen het aantal ouderen en het aantal potentiële mantelzorgers, vrijwilligers en zorgprofessionals. Hierdoor zal de vraag naar ondersteuning vanuit het sociaal domein en de Wmo naar verwachting verder toenemen.

| Bijlage 2. Bronnenlijst

1. ABF Research. (2026). Primos-prognose woning- en bevolkingsontwikkeling gemeente Stein. https://primos.abfresearch.nl/viewer?workspace_guid=e8f6522a-20cd-4dda-9560-a703b640565a

2. Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022). Prognose: in 2035 vooral meer inwoners in en om grotere gemeenten. https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/27/prognose-in-2035-vooral-meer-inwoners-in-en-om-grotere-gemeenten

3. Centraal Bureau voor de Statistiek. (2026). Dashboard bevolking: Groei en krimp per gemeente. https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/regionaal/groei-en-krimp

4. Centraal Bureau voor de Statistiek. (2023). Dashboard bevolkingsprognose. https://www.cbs.nl/nl-nl/publicatie/2023/50/dashboard-bevolkingsprognose

5. Centraal Bureau voor de Statistiek. (2026). Grijze druk. https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/begrippen/grijze-druk [waarstaatj...emeente.nl]

6. Gemeente Stein. (2024). Trendverkenning 2024. https://www.gemeentestein.nl

7. Gemeente Stein. (2024). Strategische toekomstvisie 2040. https://www.gemeentestein.nl/toekomstvisie

8. Planbureau voor de Leefomgeving & Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022). Regionale bevolkings- en huishoudensprognose 2022–2050. https://themasites.pbl.nl/o/regionale-bevolkingsprognose/

9. Volksgezondheid en Zorg (VZinfo). (2026). Vergrijzing. Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. https://www.vzinfo.nl/bevolking/vergrijzing [Bevolkings...erwachting]

Dat maakt Stein voor mij
een plek waar iedereen ertoe doet

Gemeente ***Stein***